

soudu není ovšem přesně zřejmo, ježto to zjišťuje na základě výpovědi žalovaného samého, jenž praví, že možná, že »pronesl nadávky bestie a blázen« a nikoli na základě výpovědi žalobkyně, jež potvrdila, že jí po 8. květnu 1926 nadával skoro denně bestie a blázen, tedy ono ztýrání a tyto nadávky za důvod rozvodu úplně stačí. Co se týče ztýrání, nemůže se žalovaný vyvíňovati tím, že mu manželka nechtěla vydat oblek a prádlo (klíč ke skříni), když chtěl jeti do Prahy na sjezd. I kdyby tomu tak bylo, nelze to ztýrání omluviti. Mimo to má svědkyně F-ová, již nižší stolice úplně věří, ve své za pravdu přijaté výpovědi také udání, že žalobkyně žalovaného žádala, by ji vzal s sebou, že mu nebude překážet, že bude u příbuzných, ale on že ji odbyl, že ocásek nepotřebuje. Jest míti za to, že kdyby byl žalovaný prosbu žalobkyně, pronesenou v nejslušnějším tónu, splnil, aneb aspoň ji nebyl tak urážlivě odmítl, bylo by zajisté k žádnému nedorozumění nedošlo.

Čís. 7803.

Manželka jest podřízena manželi jen potud, že jest povinna dbáti jeho vůle v okruhu domácího řádu, jinak však platí mezi nimi úplná rovnost.

(Rozh. ze dne 23. února 1928, Rv I 1044/27.)

K žalobě manželky rozloučil procesní soud první stolice manželství z viny obou stran. Odvolací soud k odvolání žalobkyně napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně změnil napadený rozsudek v ten smysl, že rozloučil manželství z výhradné viny žalovaného manžela.

Důvody:

Co nižší stolice proti žalobkyni zjistily, — a více se podle obsahu spisů zjistiti nedá — je toliko to, že prý zavdala v několika případech žalovanému příčinu k nadávkám a zlému nakládání a sice jednou tím (skutková zjištění), že se svou přítelkyní byla jeden večer v divadle a druhý den odpoledne v biografu, a jindy tím, že proti vůli žalovaného častěji chodila s přítelkyněmi, a konečně k výstupu u pivovaru tím, že od všech svatých 1926 zamykala byt visacím zámkem, takže si žalovaný nemohl z bytu vzít věci, jichž potřeboval, a tím vším prý (úsudek) přirozeně žalovaného dráždila, takže se dal strhnouti k činům, které jsou důvodem rozluky, jeť on prý podle svědkyně P-ové povahou dobrák a sama žalobkyně prý této svědkyni říkávala, že má dobré srdce. Co se týče prvních dvou výtek, nejsou skutky, jež se tu o žalobkyni dokázaly, již samy o sobě vůbec ničím, takže z nich nějakou vinu její nelze vyvozovati. Manželka není přece manželi poddána tak, aby i její volba přítelkyň, procházky s nimi neb návštěva divadla neb biografu záležela od

jeho vůle a on měl právo tyto styky a duševní požitky manželčiny svémocně regulovati. Nadpráví mužovo záleží podle § 91 obč. zák. jedině v tom, že jemu přísluší jako hlavě rodiny domácnost řídit a podřízenost manželčina podle § 92 téhož zákona v souhlasu s tím zase jedině v tom, že povinna jest dbáti jeho vůle v okruhu domácího řádu, jinak však platí mezi nimi úplná parita: tedy teprv tehdy, kdyby řádné řízení domácnosti toho vyžadovalo, by ve sféru osobních manželčiny styků a jejích morálně nezávadných zábav zasahoval, a kdyby ona jeho oprávněných přání nedbala, bylo by jí lze z toho činiti výtku, ale ovšem ani tím by ještě nebylo řečeno, že je už také založena její spoluvina na důvodu rozluky od ní uplatňovaném, na skutcích jeho, jichž on se vůči ní dopustil, t. j. že mu tím k jeho manželským deliktům příčinu zavdala a on se tedy z nich jejím vlastním chováním omlouvati může: nýbrž by bylo teprve pečlivě zkoumati, zdali tu takovou psychologickou příčinnou souvislost spravedlivě připustiti možno. V našem případě však všecky tyto podmínky chybí. Žalovaný vůbec neudal, že, co a proč shledával na tom závadného, že žalobkyně byla jeden večer v divadle a druhý den odpoledne v biografu, že by to bylo rušilo domácí pořádek, na př. tedy mělo za následek zanedbání jejích domácích prací nebo bylo spojeno s nákladem jejích příjmům nepřiměřeným, a totéž platí o jejích častějších procházkách s přítelkyněmi a o osobách těchto přítelkyň, zda a proč proti nim mohl míti důvodný odpor. Udal sice, ale dokázáno to nebylo, že ona sama mu řekla, že přítelkyním těm, jsouc hezčí než ony, nahání ženichy, a on že to měl za chování vdané ženy nedůstojné, a dále, že ona se mu pod jich vlivem odcizovala. Ale i kdyby bylo něco dokázáno, co by tyto její styky činilo závadnými, přece by mu to žádným způsobem nemohlo sloužiti za podnět k tak surovému nakládání s ní, jakého se podle zjištění dopouštěl, k zlému nakládání spoličkováním a k surovým hrozbám, neřku za záminku k záletnictví, jež mu též už nižší stolice dokázaly. Psychologické příčiny těchto jeho deliktů byly skutečně také docela jiné, jak plyne z časové posloupnosti mezi nimi a skutky vytýkanými žalobkyni. Jak zjištěno, nadával žalovaný žalobkyni v posledních šesti letech často surově a zapředl potom milostný (zůstalo otázkou, zda i cizoložný) poměr s Marií P-ovou, který trval už asi tři roky před podáním žaloby, hořejší jí vytýkaná návštěva divadla a biografu stala se však teprv 30. října a 1. listopadu 1926, tedy 10 dní před podáním žaloby, když už rozvrat manželství dávno tu byl. Z toho jde, že žalobkyně se žalovanému zmrzela už před šesti lety, když jí tak surově mohl spílat, aniž by byla ona mu k tomu zavdala nějakou příčinu, jest proto vysvětlitelno, že potom také zapředl poměr s P-ovou, a vysvětlitelno, že nyní znenáviděl manželku ještě více, poněvadž v ní musil vidět překážku svého spojení s P-ovou. Proto vyjádřil se už asi před třemi roky k přítelkyním jejím G-ové a U-ové, že je prosí, aby ji sebou vzaly a namluvily jí nějakého, ať se jí zbaví, a rovněž r. 1926 u L-ského kostela, kde ji zpoličkoval, řekl jí, ať se dá s ním rozvést, ale ať si nemyslí, že jí bude platit. Z toho také zřejmo, že nevadily mu jmenované dvě její přítelkyně — o ně právě jde — nýbrž žalobkyně, naopak ještě chtěl užít

jich pomoci, by se jí zbavil. Je to tedy vše zcela nevinné, v čem nižší stolice vinu její shledávají a jest naprosto a očividně nesprávný úsudek jich, že prý ona ho tím vydráždila k jeho činům, jež jsou důvodem rozluky. Vždyť přece všechny tyto činy jeho se staly dávno před tím, než tyto její skutky, jimž se přičítá, že je zavinily. Ale příčinou toho, co se děje dnes, nemůže býti to, co se stane teprv za tři nebo za šest let. A to právě platí také o uzamčení bytu na všechny svaté, tedy na 1. listopadu 1926 a následující dny, nehledě ani k tomu, že vzhledem k vyhrůžkám a vůbec k celému jeho dlouholetému nenávistnému chování jeho vůči ní byla ona úplně v právu, když jak pravila k P-ové, byt zamkla (= se v něm uzamkla) proto, že se ho bála. Uzamčení bytu by ho bylo opravňovalo leda k soudním krokům na odevzdání klíčů, byl-li on sám nájemníkem a nechtěl-li si pořídit zrovna klíče jiné, ale s otázkou viny na ztroskotání manželství, které bylo rozbito dávno před tím jeho vlastní činností, nemá to docela ničeho co činiti. Žalobkyni stala se tedy rozsudky nižších stolic těžká a zřejmá křivda. Na tom nemůže ničeho změnit ani dobráctví či dobré srdce žalobcovo, jež prvý soud zdůrazňuje, neboť nejde o dobrotu, ale o spravedlivost, spravedlivým však žalovaný vůči své manželce nebyl — a ovšem dobrým ještě méně, to přece dokazují ty neobvykle zlé skutky, jež naň sám prvý soud zjistil — a mimo to dobrota bývá často jen reflexem slabé povahy, kdežto síla povahy, jež je předpokladem spravedlnosti, dá se nejlépe posuzovati podle toho, jak kdo především sama sebe ovládati dovede, čehož však žalovaný ve svém chování k manželce důkaz nepodal.

Čís. 7804.

Kolektivní smlouva jeví účinky jak ve příčině zaměstnavatelů tak ve příčině zaměstnanců, kteří jsou členy organisací ujednavších smlouvu v době, kdy se uzavírá smlouva individuální. Uzavřel-li zaměstnanec v době, kdy již nebyl členem organisace, se zaměstnavatelem individuální smlouvu a prohlásil k zaměstnavateli, že jest členem organisace, naznačil tím, že pro něho platí předpisy kolektivní smlouvy ujednané organisací.

Stačí, že kolektivní smlouva byla v pracovně vyvěšena.

(Rozh. ze dne 23. února 1928, Rv I 1063/27.)

Žalobce, truhlářský dělník, domáhal se na žalovaném, truhlářském mistru v Děčíně, mzdy za čtrnáctidenní výpovědní lhůtu, ježto byl dne 16. října 1926 propuštěn, aniž dodržena čtrnáctidenní výpovědní lhůta. Žalovaný namítl, že pro žalobce platí ustanovení kolektivní smlouvy, podle něhož může býti pracovní poměr zrušen každou smluvní stranou kdykoliv bez předchozí výpovědi. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.